

Flora- en faunaonderzoek

Okkenbroekerveldweg 1
Okkenbroek

Flora- en faunaonderzoek

Okkebroekerveldweg 1 Okkenbroek

Titel	Flora- en faunaonderzoek Okkebroekerveldweg 1 Okkenbroek
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Groenadviesbureau H.A. ten Have Spanjaardsdijk 53 7433 PW Schalkhaar
Datum	4 juli 2014
Status	definitief

Bureau
Bleijerveld

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	7
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	9
5	MITIGATIE EN COMPENSATIE	10

Bijlage I: Erf- en landschapsplan

Bijlage II: Ecologisch Werkprotocol Okkenbroekerveldweg 1 Okkenbroek

Bijlage III: Logboek

Bijlage IV: Permanente voorziening Steenmarter

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

In het buitengebied ten westen van Raalte ligt het terrein van een voormalig agrarisch bedrijf. Het voornemen bestaat om het erf te reconstrueren, waarbij ondermeer de meeste bedrijfsgebouwen verdwijnen. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de structuurvisie.

Figuur 1. Raalte-Noord met globale ligging plangebied (rood).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is, zover mogelijk en nodig, gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van waarneming.nl. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van de websites van provincie Overijssel en het ministerie. Op 3 juni 2014 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied betreft een voormalig agrarisch erf dat grenst aan bossen en agrarische weidepercelen. Op het erf staan vijf gebouwen (A – E) en een mestkelder. De woning en een oorspronkelijk bijgebouw (resp. A en C) blijven behouden. Achterop het erf staan drie voormalige stallen (B/D/E) die niet in het plan voor de erfreconstructie passen.

Gebouw B

Het betreft een lange stal of schuur met een lage, bakstenen onderbouw met een hoogte van minder dan twee meter. De gevels lijken over een spouw te beschikken, maar deze is niet toegankelijk via ventilatiegaten of iets dergelijks. De top van de spouw is dichtgemetseld. Het dak is enkellaags met houtbeschot op de kopse kanten en golfplaten bedekking.

Gebouw D

Het betreft een grote en hoge stal met een lage bakstenen onderbouw met een hoogte van hoogstens twee meter. De gevels beschikken vermoedelijk over een spouw, maar deze is niet toegankelijk via ventilatiegaten of iets dergelijks. De top van de spouw is afgesloten. De bovenbouw van de gevels bestaat uit verticale latten met tussenruimten. Het dak is bedekt met enkel een laag golfplaat.

Gebouw E

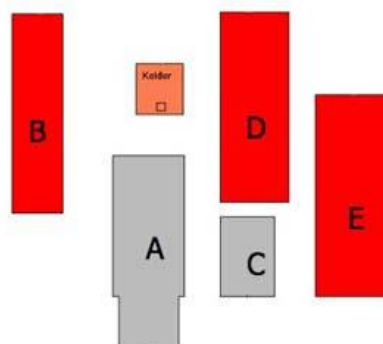
Het gaat hier om een relatief jonge en meer gebruikelijke stal met bakstenen gevels. De zijgevels zijn maximaal twee meter hoog en de kopse gevels vier à vijf meter tot in de nok. De gevels bezitten een ongeïsoleerde spouw. De gevels missen openingen zoals bijvoorbeeld ventilatiegaten en de top van de spouw is afgedicht. In de noordhoek van de stal is de binnenmuur grootschalig stuk, zodat de spouw voor bijvoorbeeld ratten en muizen goed toegankelijk is. Het dak is bedekt met golfplaat. Aan de onderzijde zijn hier isolatieplaten tegenaan bevestigd.

De stallen staan leeg of worden voor opslag van goederen gebruikt. Rond de gebouwen bestaat het erf uit verharding, gazon of ruig gras en pioniersvegetatie. Opgaande begroeiing is alleen in de tuin aanwezig. Deze locatie is geen onderdeel van het plan. Oppervlaktewater ontbreekt op het erf en in de directe omgeving daarvan.

In de toekomstige situatie zal op het erf een tweede woning met bijgebouw worden gerealiseerd en een kapschuur voor de bestaande woning. Netto zal het bebouwingsoppervlak dalen ten opzicht van de huidige situatie. Het erf krijgt een landschappelijke inpassing. Zie hiervoor bijlage I.

Figuur 2. Luchtfoto huidige situatie. De te behouden gebouwen A en C bezitten een oranje dak.

Figuur 3. Sloopplan erf met te slopen gebouwen in rood en te behouden gebouwen in grijs..

Foto 1. Aanzicht linkerzijde erf vanaf de weg met de te behouden woning en bijgebouw (A en C).

Foto 2. Aanzicht rechterzijde erf vanaf de weg met geheel rechts te slopen stal E.

Foto 3. Noordzijde erf met de te slopen schuur B.

Foto 4. Noordoostzijde erf met te slopen stal D.

Foto 5. Stal E vanaf het zuiden gezien.

Foto 6. Erfbebouwing vanaf het oosten gezien.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrictlijn. Ontheffing op basis van belang j ' de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermd Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied is geen onderdeel van beschermde natuurgebieden en ook in de directe omgeving liggen geen gebieden die op dit vlak relevant zijn. De dichtstbijzijnde beschermde gebieden (Ecologische Hoofdstructuur) liggen op minimaal anderhalve kilometer van het plangebied. Gelet op de beperkte schaal en de bestemming van het plangebied zijn negatieve effecten op beschermde natuurgebieden uit te sluiten.

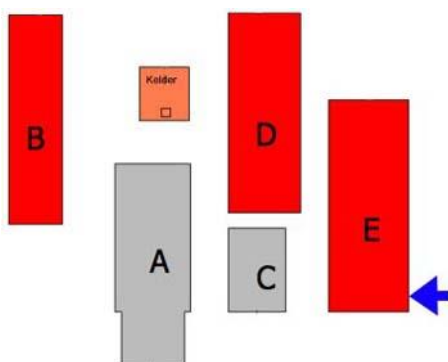
3.2 Veldonderzoek flora

Op het terrein was – zover het de ingreep betreft – weinig vegetatie aanwezig. Het grootste deel van het erf is verhard. Plaatselijk groeide ruig grasland of stikstofminnende ruigte of pioniersvegetatie tussen en bij gebouwen. Er zijn alleen zeer algemene plantensoorten gevonden Gewone melkdistel, Zachte dravik, Akkerdistel, Behaarde basterdwederik, Witte klaver, Varkensgras, Melganzenvoet, Schijfkamille, Kluwenhoornbloem en Akkerviooltje. Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten gevonden en het voorkomen van strikter beschermde soorten is uitgesloten.

3.3 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Er is één soort daadwerkelijk waargenomen op gehoor, te weten Steenmarter. Bij de zuidhoek van gebouw E was een lang smeer- en urinespoor op de gevel aanwezig. Dit wees op het gebruik van de locatie als ingang door een groter zoogdier, met name Steenmarter. Bij betreding van de stal aan de zuidzijde was al snel een luid gestommel van een groter zoogdier boven de isolatieplaten van het dak te horen. Bij het afspelen van Steenmartergeluiden raakte het dier zeer opgewonden en begon snel rond te rennen in de omgeving van de band. Ook was eenmaal een kenmerkende krijs te horen. Op grond hiervan is geconcludeerd dat er onder het dak een verblijfplaats van Steenmarter aanwezig is. Het is niet bekend of het ook een kraamverblijf betreft. Steenmarter staat op tabel 2 van Flora- en faunawet. Andere zoogdieren zijn niet gevonden met uitzondering van sporen van Huismus (onbeschermd). Het terrein is naast Steenmarter alleen geschikt voor weinig kritische soorten van tabel 1, zoals Huisspitsmuis, Egel en Gewone bosmuis. Grotere en strikter beschermde zoogdieren zijn alleen als passant te verwachten.

Figuur 4. Locatie vermoedelijk ingang van Steenmarter in gebouw E.

Foto 7. Vermoedelijk ingang van Steenmarter in gebouw E.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Er zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen gevonden. Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. Op het terrein is geen geschikte begroeiing aanwezig die kan dienen als verblijfplaats, bijvoorbeeld secundaire holten in bomen. Ook in de gebouwen worden op grond van de constructie en staat geen verblijfplaatsen verwacht. Besloten ruimten ontbreken vaak, omdat de gevels en daken meestal enkel zijn of een niet toegankelijke spouw hebben. Alleen gebouw E heeft een besloten ruimte onder het dak. Deze ruimte bestaat echter uit gladde met folie bedekte isolatieplaten terwijl de ruimte bij de nok en de dakrand erg open is. Dit betekent dat de ruimte weinig houvast biedt, een onbestendig microklimaat bezit en toegankelijk is voor predatoren. Bovendien is een predator onder het dak gevonden in de vorm van een Steenmarter. De spouw is alleen laag en binnenin het gebouw toegankelijk op een plaats met een zeer grote opening. De grote opening zorgt er tevens voor dat muizen en ratten de spouw goed kunnen binnenkomen. Op basis hiervan worden kraam- paar- en winterkolonies uitgesloten. Het voorkomen van een tijdelijk zomerverblijf van een solitair exemplaar is mogelijk, maar dit is vrijwel nooit uit te sluiten.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

In het plangebied waren vrijwel geen vogels aanwezig. De meeste waarnemingen hadden betrekking op soorten die uit het aangrenzende bos in de randzone kwamen foerageren, zoals Grauwe vliegenvanger, Gekraagde roodstaart en Staartmees. In de nok van gebouw D broedde vermoedelijk een Witte kwikstaart.

Op het terrein zijn geen soorten waargenomen met vaste nestplaatsen, zoals uilen, roofvogels of Huismus. Ook zijn geen sporen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van dergelijke soorten. Gebouw E is in potentie het meest geschikt voor soorten met een vaste verblijfplaats, maar de aanwezigheid van Steenmarter zal dit onmogelijk maken. Vermoedelijk heeft Steenmarter ook op de overige gebouwen een beperkende invloed.

Amfibieën en reptielen

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied is vrijwel ongeschikt voor amfibieën vanwege het agrarische karakter van de omgeving, de vele verharding en het ontbreken van geschikt voortplantingswater en beschutting. Van amfibieën zijn hoogstens zwervende exemplaren van tabel-1-soorten, zoals als een Bruine kikker of Gewone pad te verwachten. Voor reptielen voldoet het plangebied en de omgeving niet aan de habitateisen. Deze groep is volledig uit te sluiten.

Vissen

In het plangebied komt geen permanent oppervlaktewater voor. Hierdoor zijn vissen en met name beschermde vissoorten uit te sluiten.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

4 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de directe omgeving van beschermde gebieden. Op grond van de planschaal en de bestemming van het terrein is een effect op beschermde gebieden in de omgeving uit te sluiten.

Flora

- Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen. Het voorkomen van bedreigde en strikter beschermde soorten is uit te sluiten.

Fauna

- De ingreep heeft kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het plangebied is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, maar hierop is geen negatief effect te verwachten.
- In de stal aan de zuidzijde van het erf is een verblijfplaats van Steenmarter gevonden. De precieze status van de verblijfplaats is niet duidelijk (kraamverblijf of anders). Steenmarter staat in tabel 2 van de Flora- en faunawet en is hiermee strikter beschermd.
- In de gebouwen kunnen broedvogels zonder vaste nestplaats voorkomen.
- Broedvogels met een vaste nestplaats zijn niet vastgesteld.
- Het plan is niet van invloed op reptielen, strikter beschermde amfibieën, vissen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komen naar voren dat het plan – wat de strikter beschermde soorten betreft – een negatief effect kan hebben op Steenmarter en broedvogels zonder vaste nestplaatsen. Het is verboden broedsels van vogels te verstoren of te vernielen. Daarom dienen de sloop van de gebouwen en het rooien van groen ten minste buiten de periode half maart – half juli te gebeuren. Eerdere en met name latere nestgevallen zijn mogelijk. In de periode november-februari is de kans op verstoring van broedsels nihil.

5 MITIGATIE EN COMPENSATIE

Uit de effectbeoordeling komt naar voren dat de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op Steenmarter, een verblijfplaatsen van Steenmarter en broedsels van vogels zonder vaste nestplaats. Hieronder worden maatregelen beschreven om deze effecten te voorkomen.

Steenmarter

Mitigatie

Voor Steenmarter worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

- Uitvoering van de sloopwerkzaamheden geschiedt buiten de voortplantingsperiode (1 maart tot en met 31 augustus) van Steenmarter;
- Wanneer de werkzaamheden binnen de voortplantings-/zoogperiode plaatsvinden, zijn de gebouwen buiten het voortplantingsseizoen (tussen 1 september en 28 februari) toegankelijk gemaakt;
- Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden wordt door een ecooloog gecontroleerd of er geen Steenmarters in het gebouw aanwezig zijn;
- Op een geschikte locatie op of in de directe omgeving van het terrein wordt een nieuwe verblijfplaats voor gerealiseerd.

Compensatie

- Op een geschikte locatie op of in de directe omgeving van het terrein wordt een nieuwe verblijfplaats voor Steenmarter gerealiseerd.
- Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van Steenmarter.

Broedvogels zonder vaste nestplaats

Mitigatie

- De voorbereidende maatregelen, dat wil zeggen de sloop en het verwijderen van groen, worden buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd. De piek van het broedseizoen beslaat de periode half maart-half juli. Eerdere en vooral latere broedgevallen kunnen optreden, met name van duiven. Het raadzaam om de werkzaamheden uit te voeren buiten de periode 1 maart-half augustus. In de periode november-februari is de kans op broedsels vrijwel uitgesloten.
- De sloop kan ook in het broedseizoen plaatsvinden, mits het groen reeds is verwijderd en maatregelen zijn genomen om nesten in de gebouwen te voorkomen. In dat geval vindt controle op aanwezigheid van nesten plaats voorafgaand aan de sloop.
- Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van broedvogels.

Compensatie

- Ten aanzien van broedvogels zonder vaste nestplaats is geen compensatie vereist.

BIJLAGE II: Ecologisch Werkprotocol Okkenbroekerveldweg 1 Okkenbroek

- > Dit protocol dient op het werkterrein aanwezig te zijn.
- > De uitvoerder is verantwoordelijk voor de naleving van het protocol.
- > Bij controle door het bevoegd gezag dient dit protocol te worden overhandigd.

- > Voor vragen over het protocol of bij calamiteiten m.b.t. de Flora- en faunawet wordt verwezen naar:

Dhr. M. Bleijerveld
T 0566-632073
M 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

Inleiding

Het voornemen bestaat om de bedrijfsgebouwen van een voormalig agrarisch bedrijf aan de Okkenbroekerveldweg 1 te Okkenbroek. In een stal op het terrein is een verblijfplaats van Steenmarter vastgesteld. Daarnaast zijn broedsels van vogels zonder vaste nestplaatsen op het terrein te verwachten. In dit ecologisch werkprotocol zijn maatregelen opgenomen om schadelijke gevolgen voor beschermde soorten en hun leefgebied te voorkomen.

Algemeen

- Tijdens de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden van de toegepaste maatregelen en de data van uitvoering. Van het werkprotocol is een exemplaar beschikbaar op het werkterrein. De werknemers zijn op de hoogte van de inhoud en de locatie van het werkprotocol.
- De werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het gebied van Steenmarter en broedvogels.

Maatregelen voor sloop

- Om schade aan Steenmarter te voorkomen worden werende maatregelen genomen. Deze bestaan uit het blootleggen van de ruimte onder het dak waaronder zich de verblijfplaats bevindt en eventuele andere ruimten die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats. Dit gebeurt voor alle te slopen gebouwen. De dakbedekking van de stal met de verblijfplaats bestaat uit asbesthoudende golfplaten. Aangezien deze zorgvuldig verwijderd moeten worden, is het uitgesloten dat Steenmarter hierdoor schade zal ondervinden. Wel moet er een vluchtroute beschikbaar zijn. Indien het gebouw ten behoeve van de asbestsanering volledig wordt ingepakt, is het wellicht beter om eerst de dakisolatieplaten te verwijderen. De te nemen maatregelen zijn afhankelijk van het saneringsplan en worden op basis van het plan in overleg met de uitvoerder genomen.
- De werende maatregelen worden in principe genomen in de minst kwetsbare perioden, dat wil zeggen in de periode september-februari.
- Voorafgaand aan de daadwerkelijke sloop vindt een controle plaats om vast te stellen of inderdaad geen Steenmarter of potentiële verblijfplaatsen meer in de gebouwen meer aanwezig zijn.
- Tijdelijke voorzieningen die kunnen dienen als verblijfplaats worden niet aangebracht. De permanente voorziening wordt voorafgaand aan de sloop gerealiseerd.
- Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van Steenmarter (zie kader).

Maatregelen voor rooien begroeiing

- Het eventuele rooien van begroeiing vindt m.b.t. broedvogels in ieder geval buiten de periode 1 maart-half juli plaats.
- Eerdere en vooral latere broedgevallen kunnen optreden, met name van duiven. Bij uitvoering in de periode half juli-november is het raadzaam de begroeiing te controleren op bewoonde nesten. In de periode december-februari is de kans op broedsels vrijwel uitgesloten.
- Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van broedvogels (zie kader).

Maatregelen voor overige strikt beschermde soorten

De aanwezigheid van overige strikt beschermde soorten beperkt zich tot de mogelijke aanwezigheid van broedvogels zonder vaste nestplaats in de gebouwen, zoals Witte kwikstaart. Daarom vindt de daadwerkelijke sloop buiten het broedseizoen plaats, dat wil zeggen buiten de periode half augustus-half maart. Het is mogelijk binnen het broedseizoen te slopen wanneer een inspectie uitwijst dat geen broedsels aanwezig zijn.

Zorgplicht

Algemeen

De planning en uitvoering van de werkzaamheden zullen worden begeleid door een deskundig ecooloog, lid van het Netwerk Groene bureaus. Deze ecooloog zal tijdens de uitvoering van de werkzaamheden (sloop, sanering en nieuwbouw) beschikbaar zijn voor vragen.

Als er tijdens de werkzaamheden beschermde soorten worden aangetroffen, dan wordt de deskundig ecooloog direct geïnformeerd; in overleg wordt gekeken hoe overtreding van de Flora- en faunawet kan worden voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door het verplaatsen van dieren.

Bij vaststelling van streng beschermde soorten, anders dan Steenmarter en broedvogels zonder vaste nestplaats, wordt het werkprotocol aangepast opdat (verdere) verstoring van deze soorten wordt voorkomen.

Broedgevallen

Broedgevallen van andere soorten dan hierboven vermeld zijn niet op voorhand uit te sluiten. Daarom wordt het plangebied kort voor aanvang van de werkzaamheden door een deskundig ecooloog gecontroleerd op het vóórkomen van broedgevallen. Als deze worden vastgesteld, wordt voorkómen dat de broedgevallen worden verstoord door het nemen van voorzorgsmaatregelen of het uitstellen van de werkzaamheden.

Permanente voorziening Steenmarter

Om de verblijfmogelijkheden voor Steenmarter op termijn op peil te houden, wordt op of in de directe omgeving van het erf een alternatieve voorziening aangebracht die duurzaam geschikt is als verblijfplaats voor Steenmarter. Het is nog niet in detail bekend waar de voorziening komt, maar de bosrand ten noordwesten van het erf heeft de voorkeur. Het verblijf wordt geconstrueerd naar voorbeeld van een ontwerp van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (zie bijlage IV). In verband met de duurzaamheid wordt de voorziening uit steen geconstrueerd.

Samenvatting werkvolgorde

Voordat tot sloop kan worden overgegaan dienen verschillende voorbereidende werkzaamheden en voorzorgsmaatregelen te worden uitgevoerd. Achtereenvolgens:

Tabel 1: Samenvatting werkvolgorde

<i>Periode</i>	<i>Soort</i>	<i>Maatregel</i>
Jaarrond	Steenmarter	- Permanente voorziening realiseren voorafgaand aan werende maatregelen.
1 sep-28 feb	Steenmarter	- Werende maatregelen nemen.
15 aug-28 feb	vogels	- Eventuele opgaande begroeiing verwijderen.
15 aug-1 maa	Steenmarter/vogels	- Slopen gebouwen + steenmarterwerende maatregelen zijn uitgevoerd.
Jaarrond	Steenmarter/vogels	- Slopen gebouwen, mits geen broedvogels in gebouwen aanwezig zijn en steenmarterwerende maatregelen zijn uitgevoerd.

Kortetermijneffecten

Steenmarter

Bij de voorgenomen werkzaamheden zal door het slopen van het complex zonder het nemen van maatregelen om de functionaliteit te waarborgen, een verblijfplaats van Steenmarter verloren gaan. Om het aantal potentiële verblijfplaatsen op peil te houden wordt een geschikte voorziening op of rond het erf gerealiseerd.

Overige soorten

Het ontoegankelijk maken en wegnemen van broedgelegenheid heeft geen korte termijneffecten, omdat de nesten daarvan niet jaarrond zijn beschermd. Er is derhalve geen verplichting om tijdelijke of permanente voorzieningen aan te bieden.

Omdat jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld Huismus en Gierzwaluw niet te verwachten zijn, zijn kortetermijneffecten hierop niet van toepassing.

Langetermijneffecten

Door het aanbieden van een geschikte permanente voorziening voor Steenmarter zal het aanbod aan mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen tenminste op het huidige peil blijven.

De gunstige staat van instandhouding van de soort is in de omgeving en landelijk niet in gevaar.

BIJLAGE IV: Permanente voorziening Steenmarter

Op of rond het erf wordt een 'marterhuis' gecreëerd. Het marterhuis heeft een grondvlak van circa 120x120 cm en een hoogte van circa 35 cm. De vloer bestaat uit 9 stoeptegels. Op de stoeptegels wordt een muurtje gebouwd van 3 rijen (losse) bakstenen. Twee tot drie ingangen worden in de muurtjes uitgespaard (grote opening circa 12x12 cm). Het dak van het marterhuis bestaat uit een watervaste, onbewerkte houtplaat. Aan de binnenzijde van het marterhuis wordt een laag bladeren en stro aangebracht. Het marterhuis wordt afgedekt met een laag van minimaal één meter takken of snoeiafval (naar Stichting Landschapsbeheer Gelderland, 2000 & 2007). Het marterhuis kan ook van hout worden gefabriceerd. In onderstaand figuur is een voorbeeld van een bouwplan opgenomen. Ook het houten huis dient aan de binnenzijde te zijn voorzien van stro en bladeren en met een takkenhoop te worden afgedekt.

